

سازمان آموزش و پرورش استان فارس
معاونت آموزش - پرورش عمومی

تجیین شاخص های
آموزش و پرورش عمومی استان فارس

(نیروی انسانی - دانش آموز - فضا و کارایی)

سال تحصیلی ۷۲-۷۳ تا ۸۲-۸۳

چشم اندازی بر توسعه نوین - تبیین شاخصهای سازمان
آموزش و پرورش عمومی استان فارس / مؤلفان غلامرضا فرزددقی
- [و دیگران] - شیراز: نشر امیدواران، مؤسسه میرزای شیرازی
۱۳۸۲.

۵۳۱ ص: جدول، نمودار.

۱. آموزش و پرورش - تحقیق - فارس (استان) ۲. آموزش و پرورش - آمار. الف.
فرزددقی، غلامرضا، نویسنده ب. عنوان: آموزش و پرورش عمومی فارس.

۳۷۱/۷۴۰۶۲
چ ۴۹۲
۱۳۸۲

LB
۴۲۰
چ ۵۸۲
۱۳۸۲

نام کتاب: چشم اندازی بر توسعه نوین - تبیین شاخص های آموزش و پرورش عمومی استان فارس

گروه مؤلفان: غلامرضا فرزددقی - محمد نظری - نظام بهمنی - علی کریمی - علی توضیح - یوسف شمس

سید کاظم حسینی - امیر شیرازی نژاد - کامران حکمت - محمد رضا دهقانی - دارا دهقانی

زیر نظر: غلامرضا فرزددقی

تایپ: مریم غلامی - الهام محمدی خواه

صفحه آرای: مهرگان دخت صدیقی

نوبت چاپ: اول - اسفند ۱۳۸۱

قلم و صفحه: وزیری - ۵۳۱ صفحه

ناشر: مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشاراتی میرزای شیرازی (امیدواران)

چاپ: نقش آرا

صحافی: رضوی شیراز ۲۲۲۰۸۷۵

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

شابک: ۹۶۴-۶۶۲۳-۶۴-۶

قیمت:

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	سخن نخست
۲	« پیام معاون آموزش و پرورش عمومی سازمان آموزش و پرورش فارس »
۲	دیباچه
۴	بخش اول :
	« محاسبه ، توصیف و تحلیل شاخص های نیروی انسانی »
۷	فصل اول : دوره آمادگی
۲۶	فصل دوم : دوره ابتدایی
۷۲	فصل سوم : دوره راهنمایی
۱۱۸	فصل چهارم : نسبت دانش آموز به معلم
۱۳۵	فصل پنجم : درصد زنان شاغل
۱۴۰	بخش دوم :
	« محاسبه ، توصیف و تحلیل شاخص های دانش آموزی »
۱۴۳	فصل اول : دوره آمادگی
۱۵۰	فصل دوم : جداول و نمودارهای متولدین ۶-۱۰ ساله
۱۵۶	فصل سوم : شاخص های دانش آموزی دوره ابتدایی
۱۹۰	فصل چهارم : نرخ پوشش تحصیلی دوره ابتدایی
۲۰۱	فصل پنجم : شاخص های دانش آموزی دوره راهنمایی
۲۳۰	فصل ششم : نرخ پوشش تحصیلی دوره راهنمایی

صفحه	عنوان
۲۴۲	بخش سوم :
	«محاسبه ، توصیف و تحلیل شاخص های کارایی درونی»
۲۴۴	فصل اول : تعداد دانش آموز
۲۵۹	فصل دوم : مردودین مشغول به تحصیل
۲۷۶	فصل سوم : شاخص ارتقاء
۲۹۸	فصل چهارم : شاخص تکرار پایه
۳۲۰	فصل پنجم : شاخص ترک تحصیل
۳۳۷	فصل ششم : شرکت کنندگان در امتحانات
۳۵۳	فصل هفتم : شاخص درصد قبولی
۳۸۸	فصل هشتم : تعداد تارکین تحصیل
۴۰۴	فصل نهم : تعداد ورودی های به دوره عمومی
۴۱۶	فصل دهم : شاخص ماندگاری
۴۴۴	بخش چهارم :
	« محاسبه ، توصیف و تحلیل شاخص های فضاهای آموزشی »
۴۴۷	فصل اول : شاخص های مربوط به کلاس و آموزشگاه ابتدایی و راهنمایی
۴۸۳	فصل دوم : جداول آماری و نمودارهای کلاس و آموزشگاه دوره آمادگی
۴۸۶	فصل سوم : عمر فضاهای آموزشی دوره عمومی
۴۸۹	فصل چهارم : جداول و نمودارهای مربوط به اتاق و ساختمان مدارس
۴۹۷	ضمایم : آموزش اکسل

برنامه ریزی به عنوان پایه اصلی تمامی پیشرفت های بعدی کشورهای مترقی ، به عنوان یک فرهنگ جاودانه در اندیشه مردم این کشورها نهادینه شده است . بدیهی است کلید موفقیت ایران اسلامی نیز متوسل شدن به موضوع مهم برنامه ریزی است که علیرغم تلاشهای صورت پذیرفته در طی برنامه های اول ، دوم و سوم ، کماکان این مهم در فرهنگ فردی و سازمانی ما از جایگاه قابل ملاحظه ای برخوردار نمی باشد . لذا معاونت آموزش و پرورش عمومی سازمان و پرورش فارس با درک این واقعیت ، بر آن شد تا با بهره گیری مطلوب از فرمولهای محاسبه شاخص های مصوب شورای عالی آموزش و پرورش اقدام به محاسبه ، توصیف و تحلیل عملکرد آموزش و پرورش استان نماید ، چرا که معتقد است اولین گام در برنامه ریزی ، تبیین وضع موجود است و محاسبه شاخص های مذکور نیز در ۱۰ ساله اخیر کاملترین ابزار برای تبیین وضع موجود می باشد .

لذا مجموعه حاضر که حاصل چهار ماه تلاش شبانه روزی جمعی از همکاران ارزشمند در این حوزه می باشد در ۴ بخش مجزا اما در راستای هم ، تهیه و چاپ شده است که بخش اول آن با اعتقاد به نقش والای نیروی انسانی در ایجاد هرگونه تحولی در جوامع بشری ، به بررسی وضعیت نیروی انسانی دوره های تحصیلی ابتدایی و راهنمایی اختصاص یافته است . بخش دوم با این دیدگاه که حرکت چرخه بزرگ آموزش و پرورش تنها با وجود دانش آموزان موضوعیت می یابد به بررسی وضعیت دانش آموزان اختصاص یافته است و بر آن است تا با بررسی روند تغییرات متغیرهای مختلف دانش آموزی در ۱۰ ساله گذشته دور نمایی روشن را در پیش روی تدوین کنندگان برنامه چهارم توسعه قرار دهد ، بخش سوم کارایی درونی آموزش و پرورش را مد نظر قرار داده است .

موضوعی که عدم توجه لازم به آن ، سالانه میلیاردها ریال سرمایه ملی کشور را به هدر داده است لذا با بررسی علمی کارایی درونی نظام تعلیم و تربیت استان در ۱۰ ساله اخیر و تحلیل های انجام شده در تلاش است تا با روشن کردن وضعیت گذشته ، چشم انداز شفاف را برای تنظیم برنامه ای علمی فرا راه برنامه ریزان قرار دهد .

بخش چهارم به بررسی وضعیت فضاهای متعلق به دوره آموزش و پرورش عمومی می پردازد . این بخش بر آن است تا با بررسی عمر ساختمانهای موجود و سایر متغیرهای مربوط به ساختمان در طی ۳ برنامه دولت جمهوری اسلامی ایران ، برنامه ریزان آموزش و پرورش را در تدوین برنامه ای علمی و واقعی یاری نماید .

امیدوارم این صحیفه ارزشمند که با دقت نظر بسیار بالایی بر اساس آمارهای موجود در کارشناسی آمار سازمان و ثبت احوال استان و با اهتمام همکاران ارزشمند در حوزه معاونت آموزش و پرورش عمومی سازمان به ویژه برادران محترم محمدنظری - نظام بهمنی - علی کریمی - علی توضیح - یوسف شمس - کامران حکمت - امیر شیرازی نژاد - محمدرضا دهقانی - دارا دهقانی - سید کاظم حسینی ، تهیه شده است . به عنوان مبنایی علمی مورد استفاده مطلوب تصمیم گیرندگان و تدوین کنندگان برنامه های توسعه فرهنگی ، اجتماعی و اقتصادی جمهوری اسلامی ایران قرار گیرد .

انه ولی التوفیق

غلامرضا فرزددقی

معاون آموزش و پرورش عمومی سازمان آموزش و پرورش فارس

اسفند ماه ۱۳۸۱

سالها پیش آقای فیلیپ کومیز (مدیر کل اسبق یونسکو) در تعریفی جامع اعلام نمود که کاربرد روشهای تحلیلی برای هر یک از اجزاء نظام آموزشی، برای ایجاد یک نظام آموزشی کارآمد، برنامه ریزی آموزشی نام دارد، بر همین اساس برای تنظیم یک برنامه کامل و جامع بر مبنای این دیدگاه، تبیین وضع موجود که خود شامل دو بخش گردآوری اطلاعات مربوط به درون دادها، فرایند و برون داد و شناخت نقاط قوت و ضعف وضع موجود می باشد به عنوان اولین گام برنامه ریزی ضرورتی اجتناب ناپذیر می باشد.

لذا در همین راستا، محاسبه، توصیف و تحلیل شاخص های مصوب شورای عالی آموزش و پرورش، بهترین گزینه برای تبیین وضع موجود تشخیص داده شد که علیرغم حجم بسیار بالای کار، طی جلسات کارشناسی که در دفتر معاونت آموزش و پرورش عمومی سازمان آموزش و پرورش فارس تشکیل شد، راهکارهای عملی انجام این پروژه بزرگ بررسی گردید که مقرر شد ۴ شاخص در دستور کار قرار گیرد.

۱- شاخص نیروی انسانی که توسط گروه آموزشی و پرورش پیش دبستانی و ابتدایی محاسبه و تحلیل شد.

۲- شاخص دانش آموزی که توسط گروه آموزش و پرورش راهنمایی محاسبه و تحلیل شد.

۳- شاخص کار آبی که توسط کارشناسی سنجش و ارزشیابی تربیتی - تحصیلی دوره عمومی محاسبه و تحلیل شد.

۴- شاخص فضا که توسط کارشناسی های گروه های آموزشی و تکنولوژی و مشاوره عمومی محاسبه و تحلیل شد.

برای تهیه آمارهای اولیه از حوزه معاونت پژوهش و برنامه ریزی نیروی انسانی و امتحانات سازمان و همچنین اداره کل ثبت احوال استان فارس درخواست همکاری شد که همگی در حد مقدمات مساعدت نمودند. که همین جا لازم می داند از مساعدت صادقانه همکاران محترم شاغل در این بخش ها صمیمانه تشکر و سپاسگزاری شود.

سالهای محاسبه شاخص ها در ۱۰ ساله سال تحصیلی ۷۳-۷۲ تا ۸۱-۸۲ انجام شد که در هنگام تحلیل نیز به شرح زیر از اطلاعات بدست آمده در این سالها استفاده شده است:

- سال تحصیلی ۷۳-۷۴ به عنوان سال تحصیلی پایانی برنامه اول توسعه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی جمهوری اسلامی ایران

- سال تحصیلی ۷۸-۷۹ به عنوان سال تحصیلی پایانی برنامه دوم توسعه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی جمهوری اسلامی ایران

- سال تحصیلی ۸۱-۸۲ به عنوان سومین سال تحصیلی برنامه سوم توسعه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی جمهوری اسلامی ایران (آخرین آمار موجود در اجرای برنامه سوم توسعه)
- علاوه بر محاسبه شاخص ها، سعی شده است از جداول و نمودارهای مختلف استفاده شده و در حد نیاز نیز به توصیف، تحلیل و حتی المقدور ارائه پیشنهاد در ارتباط با هر متغیر پرداخته شود.
- برای بهره گیری مطلوب تر از این مجموعه، فرمولهای محاسبه شاخص های مختلف نیز در شروع هر بخش آمده است. همچنین برای آگاهی بیشتر استفاده کنندگان از این مجموعه، گزیده ای از نحوه محاسبه شاخص ها از طریق نرم افزار رایانه ای اکسل (Excel) نیز به عنوان ضمیمه آمده است.
- به منظور فعال نمودن ادارات تابعه، دستورالعملی نیز همراه با طرحها و فرمولهای مختلف تهیه شد که طی ۴ نشست در قطب های چهارگانه استان، معاونین آموزش و مسئولان آموزش نسبت به نحوه محاسبه شاخص های ۴ گانه (نیروی انسانی - دانش آموزی - فضا و کارایی) با بهره گیری از نرم افزار اکسل آشنا شدند و کلیه ادارات نیز با تشکیل تیم های تخصصی به محاسبه و تحلیل شاخص های منطقه خود در سالهای تحصیلی ۷۸-۷۹ الی ۸۳-۸۴ پرداختند.
- به نظر می رسد انشاء... با جمع آوری مجموعه های اطلاعات ارسالی از سوی ادارات بتوان گام بسیار بزرگی را در برنامه ریزی بر اساس ظرفیت ها و داشته های هر منطقه برداشت.
- امید است این حرکت بزرگ که با همکاری جمعی از کارشناسان محترم سازمان و همچنین مجموعه معاونین و کارشناسان آموزش عمومی ادارات تابعه انجام شده است پایه ای ارزشمند در برنامه ریزی های کلان استان و همچنین مناطق تابعه باشد.